

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№5

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 1179 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-mayda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

“Zavur kollektor suvlarining kimyoviy tarkibi tahlili va ularni tozalash zarurati (Qoraqalpog‘iston Respublikasi misolida)”.....	20
Kungiratbay Sharipov, Ma‘ruf Nurmanov	
Forming demand and stimulating sales in Uzbekistan.....	26
Musayeva Shoirazimovna	
Членство в ВТО как драйвер развития: взгляд Узбекистана через призму опыта Вьетнама и Казахстана.....	30
Ж.Я.Нуриллаев	
Mamlakatimizda tizimli ahamiyatga molik banklarni aniqlash tartibi va ularning bank tizimi moliyaviy barqarorligiga ta'siri tahlili.....	37
Xolmamatov Farhodjon Kubaevich	
O'zbekiston respublikasida aholi bandligini ta'minlashdagi dolzarb masalalar	44
Ibragimov Elmurod Gulboynor o'g'li	
O'zbekiston respublikasida elektr energiyasi ta'minoti hajmini yalpi ichki mahsulot hajmiga ta'sirini ekonometrik tahlil qilish	48
Fayziyev Rabim Alikulovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarining xizmat turlarini takomillashtirish amaliyoti	60
Umurzoqova Adiba Ochilovna	
Qishloq xo'jaligi kooperativi boshqaruv tizimida buxgalteriya hisobini tashkil qilishning o'ziga xos xususiyatlari	67
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich	
O'zbekistonda qishloq xo'jaligi mahsulotlari umumiy hajmini prognozlashda ekonometrik modellar (yillik)	72
Qodirov Farxod Amirovich, Bo'riyeva Qundiz Muratbaevna	
Oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi tizimini takomillashtirishning nazariy va amaliy jihatlari.....	77
Mahamatova Maftuna	
Xufiyona va yashirin iqtisodiyotning amaliy tahlili o'zbekiston miqyosida.....	83
Koshanov Abdimurat Azat uli	
Soliq tizimini barqarorligini belgilovchi omillar tahlili.....	87
Nurillayev Jasurbek Davronbekovich	
Mahalliy budjetlar daromad manbalarini mustahkamlash omillari.....	92
Soatova Nodira Boboxanovna	
Bank infratuzilmasining raqamli transformatsiyasi va resurslar bazasi shakllanishi: nazariy asoslar va texnologik yondashuvlar.....	97
Raxmatov Azizjon Jaloliddinovich, Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
Ichki auditning transformatsion potentsiali: tahliliy amallarni takomillashtirish orqali samaradorlikni oshirish.....	102
Misirov Akbarali Pardaboyevich, Ismoilov Asadbek Abdusamat o'g'li	
Xorijiy mamlakatlarda yashil moliyalashtirishni rivojlantirish yo'llari.....	110
Qorriyeva Shahnoza Safarbayevna	
Yashil moliya – iqtisodiy rivojlanish mexanizmi sifatida	117
Nodir Xidirov G'iyosaliyevich	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarning likvidliligi va moliyaviy barqarorligini ta'minlashning xorij tajribasi va uning amaliy ahamiyati	122
Bauyetdinov M.J.	
Теоретические подходы к определениям агрессии социально - экономической и политической стабильности государства как фактор повышения рекреационных потребностей	128
Алимова Райхона Баходировна	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari asosida talabalarning metodik tayyorgarligini shakllantirish.....	139
Komilov Umidjon Normurod o'g'li, Tulyaganova Gulnoza Olimjon qizi	

Kichik biznes subyektlarini moliyalashtirish manbalari	143
Nematulloyev Suxrob Sobirovich	
Bir qatlamli elastik asosda joylashgan to'sinning seysmik kuchlar ta'siridagi tebranishining V.Z. Vlasov usuli asosida analitik tadqiqi	148
Kamola Xaydarova	
"Sibir daryolarining burilishi" loyihasining tarixiy va retrospektiv tahlili	153
Mahmudov Nosir Mahmudovich	
Sarguzasht turizmini rivojlanishi va sarguzasht turlarda turistlarning xavfsizligini ta'minlashda instruktor-gidlarning roli	159
Tilovmurodov Dostonbek Furqat o'g'li	
Scientific-theoretical foundations of the use of ict in ensuring management efficiency and security in enterprises	165
Khalilov Bekzod Akhmatovich	
Tijorat banklarida kredit riskini boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish yo'nalishlari.....	171
Mirtursunova Dinara Anvarovna	
O'zbekiston respublikasi tijorat banklarida masofaviy bank xizmatlarini joriy etishni takomillashtirish yo'llari.....	175
Tangriyev Izzat Raxmatullayevich	
Qashqadaryo viloyatida eko va etno turizmni rivojlantirishning istiqbollari va iqtisodiy samaradorligi.....	181
Erkayeva Barno, Xushvaqto'v Ramziddin	
O'zbekiston bank tizimida raqamli valyutalar va yashil investitsiyalar integratsiyasini takomillashtirish	186
Nodirov Azizxon Asrorovich	
Global energiya noaniqligining o'zgaruvchanligi ekonomertik modellari	192
Bexzod Qo'ziboev	
Экоцифра: цифровизация МСП для зеленого устойчивого роста	197
С.С. Убаева	
Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirish va ekologik toza hududni yo'lga qo'yishning ahamiyati.....	201
Ergashov Ulug'bek Zoxidjonovich	
Statistika fanining shakllanish bosqichlari va rivojlanish tendensiyalari.....	206
Nabixodjaev Abbas Abdupattahovich, Umarova Mukaddas Abbasovna	
Hududlarning atmosferaga chiqaradigan zararli chiqindilar miqdorini sanoat mahsulotiga nisbati bo'yicha tahlili.....	210
Baqoyev Husan Nuriddinovich	
Qayta tiklanadigan vodorod narxlari strategiyasini o'rganish: xarajat noaniqliklarini bartaraf etish	216
Nuraliyeva Komila Sanakulovna	
Qishloq xo'jaligini "yashil" iqtisodiyot asosida rivojlantirishga o'tishning zarurligi va mohiyati	221
Yoldoshev Mutalib Ibrohimovich	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda "yashil investitsiyalar" dan foydalanishning xoriy tajribalari	225
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna, Rustamova Nasiba Arslanovna	
Ijtimoiy iqtisodiy ehtiyojlar va ularning iqtisodiy rivojlanishdagi o'rni.....	230
Raxmonova Feruza Musaqulovna	
Oliy ta'lim xizmatlarini ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotda tutgan o'rni.....	234
Mirzaxajeva Shaxzoda Shuxratovna	
Tijorat banklari muammoli kreditlarining likvidlikka ta'siri.....	240
Karshiyev Adham Anvarovich	
Kichik firmalarning raqobatbardoshligini oshirishning nazariy metodologik jihatlar.....	245
Ruzmetov Davron Ibrogimovich, Aliyev Maqsudbek Erkinovich	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy resurslaridan samarali foydalanish imkoniyatlari.....	251
Talapova Nargiza Baxriddinovna	

“Deviant xulq-atvorli o‘smirlarning ijtimoiy moslashuvining psixologik xususiyatlari”	255
Saidbekova Feruza Anvarbek qizi	
Aholi daromadlarini diversifikatsiya qilishda davlat siyosatining roli va imkoniyatlari	258
Nutfullayev Shohrux Mexli o‘g‘li, Qurbanov Ulug‘bek Erkinovich	
Анализ показателей развития зелёной химии по всему миру и в узбекистане за последние десять лет	262
Фозилова Фирангиза Комиловна	
Tijorat banklarining o‘zbekiston respublikasi iqtisodiyotiga ta’siri	270
Masharipov Rasulbek Jo‘rabekovich	
Biznes birlashuvda buxgalteriya hisobi va auditni takomillashtirish yo‘nalishlari	273
Hamroyeva Zuhra Amiral qizi, Xayitboyeva Laylo Oybekovna, Mirzarayimov Sardorbek Ravshanovich	
O‘zbekiston respublikasida pul-kredit siyosatining maqsadi	277
Adilov Zuxriddin Marip o‘g‘li	
Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarining ishlab chiqarish va bozorlararo aloqalarining statistik o‘zgarish tendensiyalari	281
Zakirova Umida Maxamadaminovna	
Iqtisodiy bilimlarni shakllanishi va rivojlanishi	286
Po‘latov Abdulloh Xolxo‘jayevich	
Теоретические основы эффективного управления финансовыми ресурсами предприятий с государственной долей (на примере узбекистана)	291
Ахмедов Дилшод Турсункулович	
Robototexnika asoslari va maktab ta’limida qo‘llanilishi	298
Tuxliyev Muslimbek Sherzod o‘g‘li	
Sun‘iy intellektlar yordamida o‘quvchilarni hayotiy faoliyat ko‘nikmasini shakllantirishi	303
Mirxasilova Zulfiya Kochkarovna, Abdurahmanova Ozoda Djo‘rayevna, Kurbanov Azimjon Jo‘raboy o‘g‘li	
Levi tengsizligi uchun A.N. Kolmogorov teoremlari	316
Saypiddinov Shukrullo Sadrdinovich, Baxramov Rustamjon Qambarali o‘g‘li	
Rivojlanayotgan mamlakatlar bank tizimida raqamli moliyaviy texnologiyalarni joriy etish afzalliklari	320
Xodjimamedov Akmal Ashurovich, Umedov Abdullo Umedovich	
O‘zbekiston respublikasining mdh mamlakatlari bilan tashqi savdo faoliyati tahlili: o‘zgarish tendensiyalari va istiqbollari	326
Ilyosov Asrorjon Axrorjon o‘g‘li, Abdullaev Alisher Maxmudovich, Tuxtasinova Muxayyo Mirzasultonovna	
Elektron tijoratni rivojlantirishning xorij tajribasi	330
Madieva Zuxra Iskandarbekovna	
Inson resurslarini o‘rganishning asosiy yondashuvlari: mohiyat-ta’rifiy tahlil	336
Bakirov Qobiljon Mamatyusupovich	
Bandlikni ta’minlashda davlat tomonidan institutsional muhit yaratishning roli	340
Dilorom Tojiboyeva, Umida Ravshanovna Anvarova	
Mamlakatimizda islom moliyasini rivojlantirish maqsad va choralari	346
Xoliyorov Xomid Boynazarovich	
Разработка экспертной системы для оценки финансового состояния предприятия	352
Tajibayeva Kizlargul Ajiniyazovna	
Farg‘ona vodiysi viloyatlarida kichik biznes ko‘rsatkichlarining o‘zgarishi: panel regressiya tahlili	362
Tojiyeva Muhabbatxon Mansurjon qizi	
O‘zbekiston Respublikasida makroiqtisodiy ko‘rsatkichlarni hisoblashdagi asosiy muammolar va ularning yechimlari	368
Farmonov Ilhomjon Iqboljon o‘g‘li	
Xorijiy tajriba asosida korxonalar innovatsion faolligini boshqarishni takomillashtirish	374
Hakimova Nozimaxon Sobirjon qizi	
Mahalliy davlat hokimiyati organlarida milliy kadrlar zaxirasini shakllantirish	380
G‘aniev Elyor Sobirjonovich	
O‘zbekistonda sirkulyar iqtisodiyotga o‘tishning ahamiyati	386
Mirzayev Muzaffar Maxmudovich	

The role of international investments in greening and ecological rehabilitation of the aral sea region	392
Ospanova Feruza Bazarbaevna	
“Зеленое направление” совершенствования бухгалтерского учета	397
Ибрагимов Гайратжон Артикович	
Xarajatlarni kelib chiqish joylari va javobgarlik markazlari bo'yicha hisobga olishni takomillashtirish	403
Xamidova S.Ya.	
Mintaqalarni iqtisodiy rivojlantirishning metodologik asoslari va ularni takomillashtirish.....	409
Toshaliyeva Saodat Toxirovna	
O'zbekistonda kichik turar joy biznesini rivojlantirishda xorijiy tajribalar	414
Yo'ldashev Bekzodjon Sherzodjon o'g'li	
Tijorat banklarida davlat maqsadli dasturlarini moliyalashtirish yuzasidan ilmiy-nazariy qarashlar.....	419
Shodiyev Shuhrat Sunnat o'g'li	
Qandolat mahsulotlari bozorida marketing strategiyalaridan foydalanishning xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	426
Azlarova Munira Muxammad-Amin qizi	
Risk management in commercial banks, methodological approaches and practical implementation	433
Baymuratova Zina Aqilbekovna, Jarilkapova Naubaxar Paraxat qizi	
The impact of competition on economic growth: evidence from uzbekistan's automotive industry.....	439
Saydaliyeva Dilrabo Baxriddin qizi	
Raqamli texnologiyalarning oliy talim xizmatlarini rivojlantirishdagi o'rni.....	444
Mirzaxadjayeva Shahzoda Shuxratovna	
Развитие производства сельскохозяйственной продукции путем развития цифровых технологий.....	450
Юсупов Мухиддин Соатович	
Tijorat banklarida loyihaviy moliyalashtirish risklarini boshqarish amaliyotini takomillashtirish	457
Berdiyev Akram O'ktamovich	
Iqtisodiy tarmoqlarni soliqqa tortish orqali investitsiya loyihalarini rivojlantirish.....	463
Sharipov Eldor Salohiddin o'g'li	
Iqtisodiyotda investitsiya va kredit salohiyatini bank faoliyatiga ta'siri.....	468
Ergashova Nilufar Sobirovna	
Qurilish materiallari sanoati korxonalarining raqobatbardoshlik salohiyatini boshqarishni takomillashtirish	473
Tashmukhamedova Karima Samatovna	
Ziyorat turizmini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari va istiqbollari.....	479
Kurbanova Mohinur Xabib qizi	
Xalqaro sayohat lug'ati va uning shakllanishi.....	487
Abduaxadova Zilola Djamoliddinovna	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari va uni o'zbekiston respublikasi hisob tizimini rivojlantirishdagi o'rni va ahamiyati.....	492
Quvvatov G'olibjon Baxtiyor o'g'li	
Kooperatsiyalarning tutgan o'rni va ahamiyati.....	501
Mirzayev Musurmon Umidullayevich, Ziyadullayev Ilhom Narkobilovich	
Использование методов математического моделирования при внедрении коммерческих автоматических систем	505
Курбанова Рахима, Ахмедов Мехрохжон	
Tijorat banklari kapitalidagi davlat ulushini kamaytirish yo'llari.....	511
Vasiyev Alisher Samiyevich	
Механизмы трансформации неформального сектора в официальную экономику на основе финансовых инструментов.....	515
Кошанов Абдимурат Азат ули, Муртазаев Шахрух Коньскайлиевич	

The impact of tourism on the economy of Uzbekistan	519
Xaydarova Marjona, Muxamedboyeva Muxlisa, Umarov Kamron, Usmanova Aziza	
Mintaqada gastroturizm rivojlanishining iqtisodiy asoslari va zamonaviy tendensiyalari	525
Masharipova Manzura Alimbayevna	
Tikuv-trikotaj korxonalari brend jozibadorligini oshirishning ilmiy-nazariy jihatlarini	535
O'rinov Akmaljon Axmadjonovich	
Bank tizimida hisobotlarni avtomatlashtirish texnologiyalari	542
Sodiqov Sanjar Saydullo o'g'li	
Engineering programs in Uzbekistan on the verge of fifth industrial revolution	547
Khasan Khankeldiyev	
Aksiyadorlik jamiyatlarining boshqaruvini yaxshilashda korporativ madaniyatning ahamiyati	551
Akramova Nazokat Israilovna	
Tadbirkorlik faoliyatining iqtisodiy taraqqiyotdagi o'rni	562
Amonov Mehridin Oromiddinovich	
O'zbekiston sanoat tarmoqlarida kooperatsiya asosida tayyor mahsulotlar ishlab chiqarishni mahalliyashtirish tizimini takomillashtirish yo'llari	572
Xalilova Sevaraxon Alijon qizi	
Moliyaviy barqarorlikning asosiy ko'rsatkichlari va ularning tahlili	578
Urmanbekova Iroda Farxodovna	
Tijorat banklarining mamlakat iqtisodiyotida tutgan o'rnini tahlil qilish	583
Kilicheva F.B., Mengnorov A.A., Bozorova O.R.	
Bog'dorchilik tarmog'ida klasterlarni joriy qilishda yevropa tajribasini qo'llash imkoniyatlari	591
Ergashov Ulug'bek Zoxidjonovich	
To'qimachilik klasterlarini boshqarishda xorijiy mamlakatlar tajribasi	598
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich	
Barriers to tourism infrastructure development in uzbekistan: a critical analysis	605
Sarvinov Shodmonova	
Xalqaro bozorda qishloq xo'jaligi mahsulotlari raqobatbardoshligini oshirish	609
Mengnorov Almardon Abdirahmonovich	
O'zbekiston respublikasida infratuzilma loyihalarini amalga oshirishdagi risklarni boshqarish	620
Yusupova Zilola Ismoiljon qizi	
Korxonaning iqtisodiy barqarorligiga erishishning zamonaviy tendensiyalari	626
Iminova Nargizaxon Akramovna	
Qishloq joylari maishiy xizmat ko'rsatish sohasida axborot resurslaridan samarali foydalanish	631
Xamdamov Eldor Toshmurovich	
Meva-sabzavotlar eksportida transport koridorlari va vositalarini tanlash xususiyatlari	636
Yusupov Muxiddin Soatovich	
Рынок рабочей силы в узбекистане и ее воспроизводство	644
Шакиров Амаль Улугбекович, Камилова Наргиза Абдукахаровна	
Деньги и их функции в экономике	650
Мурадиллаев Мансур Мехроживич, Камилова Наргиза Абдукахаровна	
Развитие сельского хозяйства в узбекистане	654
Махмудов Алишер Мухтарович, Камилова Наргиза Абдукахаровна	
Инвестиции и инновации в химической промышленности узбекистана: современные тенденции и перспективы	658
Хусаинов Равшан Рахимович, Султанходжаев Аманулла Асадуллаевич	
Tijorat banklari aktivlarini boshqarishni takomillashtirish	666
Mardonova Shoxsanam Baxodirovna	
Definition of agritourism as a multifunctional development in rural areas	672
Aktamov Olimjon Abdugani ugli	
Kameral soliq tekshiruvida smart texnologiyalarini ma'lumotlarini soliq organlarining ma'lumotlar bazasida shakllanishi	680
Qurbonov Muxiddin Abdullaevich	
Проблемы регулирования государственно-частного партнерства и рекомендации по их решению (на примере безработицы в республике узбекистан)	687
С.Э. Холмуратов	

Автоматизация аудиторских процедур с использованием искусственного интеллекта.....	692
Ходжарахманова Назира Бахтияр кизи	
Past karbonli iqtisodiyotga o'tish zaruriyati va uning omillari.....	701
Valiyev Axliddin Aropitdinovich	
Yengil sanoatda zamonaviy tikuv mashina-kichik robotlarning mexanizmlarini mukammallashtirish	705
Sirojova Muxabbat Sodiqlik qizi, Kurbanov Fazliddin Aminovich	
Jismoniy shaxslar daromadlarini soliqlar tortish tizimining institutsional va iqtisodiy asoslari	710
Kuzieva Nargiza Ramazanovna, Bobomuratova Manzura Panji qizi	
Foyda solig'i bo'yicha bo'nak to'lovlarni to'lash tartibi	717
Yangieva N.S.	
Kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini soliqlar vositasi qo'llab-quvvatlashning amaldagi holati	722
Turanboyev Boburjon Qodirjon o'g'li	
Motivation, goal-setting, and organizational performance: a case study from uzbekistan's chemical industry	726
Mamataliev Anvar Ergashevich, Bobur Urinov	
Применение искусственного интеллекта при организации налогового администрирования узбекистана	733
Н.А. Артиков	
Ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini keltirib chiqaruvchi omillar.....	737
Sharofiddinova Gulnoza Iloxmonovna	
Raqamli texnologiyalarning tijorat banklari samaradorligiga ta'siri	745
Maksudov Avazbek Ulug'bek o'g'li	
Suv tanqisligi sharoitida yashil iqtisodiyotni rivojlantirish asoslari	750
Qosimov Maxamatjon Sulaymanovich	
Rivojlanayotgan iqtisodiyotda raqamli va raqamli bo'lmagan korxonalar tahlili	761
Raxmonov Nodirjon Raxmonjon o'g'li	
Aholining o'rtacha umr ko'rish yoshini o'zgarishi sharoitida keksalarning ijtimoiy ta'minotiga xavflarning ortishi.....	767
Toyirov Shohboz Ziyodullo o'g'li	
Oliy ta'lim tizimida moliyaviy nazorat samaradorligini ta'minlash ichki nazorat xizmatlari	773
Xaydarov Baxrom Xolmuradovich	
Moliya bozorida xususiy banklar faolligini ta'minlash istiqbollari	777
Abduqahhorov Asilbek Ahror o'g'li	
Budjet daromadlari ijrosini ta'minlashda soliqlar hisobi va tahlilining ahamiyati	782
Abdullaev Abror Bozarboevich	
Aholi daromadini oshirish yo'llari.....	803
Shadmanov Baxodir Sherkulovich	
Tourism and regional identity in Uzbekistan: balancing heritage and development	808
Raximova Nilufar Aminovna, Abdukholikova Farida Erkinjon qizi	
O'zbekiston sanoat korxonalarining fond bozorida ishtiroki tahlil va muammolari.....	815
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
O'zbekistonda davlat-xususiy sheriklik loyihalarini moliyalashtirish va amalga oshirish tahlili	823
Karabaev Sanjar Abdusamatovich	
Globalashuv sharoitida milliy korxonalarning eksport salohiyatini boshqarish masalalari	832
Qodirov Humoyun Tolibjon o'g'li	
Бизнес-планирование и прогнозирование деятельности организации.....	836
Алимов Бехзоджон Наврузжонович	
Farg'ona vodiysida ekoturizm – kambag'allikka qarshi kurashning yangi imkoniyatlari	840
Soliyeva Nilufar Muxtorjon qizi	
Aholi turmush darajasi baholash bo'yicha dasturiy ta'minot ishlab chiqishda horij tajribasini o'rganish	844
Tursunov Farxod Baxodir o'g'li	
Mintaqa aholi turmush farovonligiga ta'sir qiluvchi omillar tasnifini ishlab chiqish.....	848
Xodjanijazov Shohruh Yuldashevich	
Xususiy oliy ta'lim muassasalari menejmentining nazariy jihatlar va o'ziga xos xususiyatlari.....	856
Karimov Ulug'bek Usmonovich	

Infratuzilma va bozor infratuzilmasi tushunchalarining nazariy tavsifi	861
G'aniyev Botir Baxtiyorovich	
Повышение инвестиционной привлекательности – важное условие повышения конкурентоспособности предприятий.....	865
Каримова Дилафруз Садирдин кизи	
Yevropa ittifoqi davlatlari tijorat banklarining soliq to'lovlarini amalga oshirish tartibi	870
Komolov Odiljon Sayfidinovich	
Boshqaruvda innovatsiyalarni hisobga olgan holda agrokorxonalarni davlat tomonidan rag'batlantirishning zamonaviy yondashuvlari	878
Shaniyazova Zamira	
Практические аспекты применения статистических методов контроля качества на предприятиях.....	883
Усманов Илхом Ачилович, Усманов Фарзод Шохрухович	
Yashil iqtisodiyot sharoitida iqtisodiy o'sishning yangi paradigmalarini shakllantirish: nazariy asoslar va amaliy talqinlar.....	891
Alimova Guzal Abduraximovna	
Xizmat ko'rsatish korxonalari faoliyati samaradorlik ko'rsatkichlarining nazariy va metodologik tahlili	895
Qo'ziyoyev Boxodir Azzamboy o'g'li	
Kutubxonalarda raqamli iqtisodiyot sharoitida biznes-modellarni ishlab chiqish.....	900
Ernaqulov Sunnatillo Nurali o'g'li	
To'g'ridan-to'g'ri sug'urtalash operatsiyalari bo'yicha xarajatlarni xalqaro standartlar asosida hisob va hisobotda aks ettirish uslubi-yatini takomillashtirish	905
X.A.Raximov	
Kameral soliq tekshiruvda smart texnologiyalarini ma'lumotlarini soliq organlarining ma'lumotlar bazasida shakllanishi.....	910
Ergashev Uyg'un Jabborovich	
Obligatsiya moliya bozori instrumenti sifatida, milliy obligatsiyalar bozori	916
Avezov Ibrohim Ilxomovich, Yaxshiboyev Jahongir Abdualimovich	
Barqaror rivojlanish doirasida ekologik, ijtimoiy va korporativ boshqaruv (ESG) ko'rsatkichlarining yashil texnologiyalar innovatsiyasiga ta'sirini baholash.....	921
Meliqo'zieva Dilrabo Muxitdin qizi	
Yashil iqtisodiyot – barqaror taraqqiyotga olib boruvchi yo'l.....	925
Xalilova Aziza Rustamovna	
Научно-теоретические основы экономической и эколого-экономической эффективности предприятий горнодобывающей промышленности.....	930
Раматов Зафарбек Жуманиязович	
Xitoyda eksport faoliyatini tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari.....	938
D.E.Qarshiev	
Kichik sanoat zonalarida investitsion jozibadorlikni oshirishni investitsion faollikka ta'siri.....	943
Mannapova Shaxnoza Elshodovna	
Mahalla institutining samaradorligi tahlili: so'rovnoma yondashuvi	947
Bahriddinov Viqorjon Akbar o'g'li	
Формирование человеческого капитала в условиях демографических изменений: опыт и перспективы для узбекистана.....	955
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
Farmasevtika kompaniyalari raqobatbardoshligini oshirishda marketing strategiyalaridan foydalanish yo'nalishlari	962
Baxrombek Bobojonov	
“Hududlarda sug'urtaga bo'lgan talabning ekonometrik tahlili” bekberganova mohira ravshonbekovna	967
O'zbekiston Milliy universiteti	
O'zbekiston va xalqaro amaliyotda raqamli marketing vositalaridan foydalanish: muammolar va yechimlar	973
Uzoqova Dilnoza Yusuf qizi	
Условия эксплуатации и экологическая безопасность автотранспортной системы на основе энергосберегающих технологий	978
Мамасалиева Мукаддас Ибадуллаевна	
O'zbekiston tibbiyot muassasalarida moliyaviy resurslardan foydalanishda xorijiy tajribalarni qo'llash.....	982
Elmurodov G'ayratjon Abdumurodovich	

Buxgalteriya hisobining samaradorligini oshirish yo'llarida zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalar	987
Sattorov Mirjahon	
Особенности маркетинговых стратегий в условиях ограниченных ресурсов и узкой потребительской аудитории	991
Дебердиев Анвар	
DEbitorlik va kreditorlik qarzlarini auditini rejalashtirish masalalari.....	995
Tulovov Erkinjon To'liqin o'g'li, Ibragimova Iroda Rashid qizi	
Инвестиционная программа узбекистана по привлечению иностранных инвестиций	1000
Камилова Наргиза Абдукажоровна, Бекмуратов Шухрат Даулетмуратович	
Turistik mahsulotni shakllantirishda turistlar hayoti xavfsizligini ta'minlash.....	1005
Raxmonov Siyovush Turob o'g'li	
Uglerodsiz energiyaga o'tishda o'zbekistonning yashil strategiya yo'l xaritasining integratsiyasi va ta'siri.....	1011
Nuraliyeva Komila Sanakulovna	
Цифровая устойчивость регионов: применение аналитики больших данных для оценки и управления экологическими рисками	1016
Маликов Шохрух Шокирович, Камалов Шухрат Камалович	
Разработка риск-ориентированной модели внутреннего контроля предприятия на этапе планирования налогов в условиях дистанционного налогового мониторинга	1024
Галеева Н.Н., Э.А.Халикова, Абдусаломова Гулчеҳра Мирзо кизи	
Анализ результатов инструментальных методов исследований у детей с врожденными пороками сердца	1029
Мухаммадиева Лола Атамурадовна	
Barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda monetar omillardan samarali foydalanish yo'nalishlari.....	1036
Uskenbaeva Dilnoza Boxodir qizi	
Факторы повышения эффективности управления в государственном секторе.....	1043
Махмудова Севара Улугбековна	
Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarning yangi tizimi sharoitida soliq nazorati	1048
Rajabbaeva Dildora Zakirovna, Aripova Aziza Alisherovna	
Boshqaruv jarayonlarini tashkil etishning xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	1053
Jo'rayeva Niginaxonim Xursand qizi	
Jahonda eksportni qo'llab-quvvatlash amaliyoti.....	1057
Xudoynazarov Sherzod Ismoilovich	
Raqamli moliyaviy texnologiyalarni korxona darajasida joriy etish orqali moliyaviy barqarorlikka erishish strategiyasi	1063
Soibov Nozimbek Faxridin o'g'li	
Применение методов PMBOK в управлении рисками проектов	1070
Гулираъно Носирова Абдулазиз кизи	
Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda aholi farovonligining o'rni va ahamiyati	1073
Bobaev Isroiljon Abdinabievich	
Вопросы инновационных инвестиций в контексте международной экономической интеграции	1078
Шарипов Бахтиёр Михлибаевич	
Yashil iqtisodiyotga o'tishning nazariy va amaliy jihatlar hamda tendensiyalari.....	1083
Samiyev Abdurashid Qaxramonovich, Shermuxammedov Begzodjon Usmonovich	
Tijorat banklarida muammoli kreditlar samaradorligini ta'minlash yo'llari.....	1087
Nazarov Qilich Xolmuradovich	
Improving the organizational and economic mechanisms for the development of tourism in the republic of karakalpakstan	1092
Tleumuratov Baxadir Genjemuratovich	
O'zbekistonda tumanlar barqaror iqtisodiy rivojlanishini ta'minlash yo'llari (Surxondaryo viloyati misolida).....	1097
Qosimova Nodira Saidovna	
Innovatsion iqtisodiyotni shakllantirishning asosi sifatida innovatsiyalar.....	1102
Azizova Maliha Farrux qizi	

Влияние инвестиций на инновационное развитие и повышение конкурентоспособности экономики узбекистана	1106
Максудова Шахзода	
Возможности снижения затрат на логистику за счет цифровых технологий	1112
Олимова Бахора Шухратовна	
Yashil texnologiyalar va ularning iqtisodiy tizimga ta'siri	1116
Sultonov Omon Juma o'g'li	
Iqtisodiy o'sishning makroiqtisodiy faktorlari va ularning ta'siri	1121
Zuvaydullaev Nematullo Oybek o'g'li	
Роль управления производством в условиях модернизации экономики	1125
Гулов Мухтор Очилович	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni va ahamiyati	1129
To'rayev Shavkat Shuxratovich	
Роль цифрового маркетинга в продвижении туристических направлений	1136
Муродова Наргиза Уткировна	
Развитие финансовых рынков в странах снг: проблемы и перспективы	1140
Рузиев Зафар Икрамович, Каримов Ислон Ураз угли	
Современные инструменты продвижения бренда в условиях цифровой экономики	1145
Темирова Феруза Сагдуллаевна	
"Raqamli asrda axborot xavfsizligi: it texnologiyalar bilan xavfsizlikni ta'minlash yo'llari"	1149
Sherzod Rajabov	
Государственное регулирование инвестиционной деятельности: проблемы и направления совершенствования	1152
Шухрат Турсунов, Икромов Хасан Зафарович	
Economic incentives and barriers to sustainable transition in agribusiness: a comparative study of organic and conventional farming systems	1157
Mubina Toirova	
Цифровая трансформация банковской системы узбекистана: анализ внедрения fintech-решений в государственных банках	1162
Абдурахимова Дилора Каримовна	
Ta'lim muassasalaridagi ba'zi jihatlar	1167
A'zam Qutbiddin A'zam-zoda	
Klasterlar hisob siyosatida boshqaruv hisobining metodologik asoslari	1173
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich	

KLASTERLAR HISOB SIYOSATIDA BOSHQARUV HISOBINING METODOLOGIK ASOSLARI

Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich

TDIU "Buxgalteriya hisobi" kafedrası dotsenti,
iqtisodiyot fanlari nomzodi

tshazizbek@gmail.com

ORCID: 0009-0009-0163-7699

Annotatsiya: Mazkur maqolada klasterlar faoliyatini tashkil qilishning zamonaviy yechimi sifatida ularning boshqaruv hisobi bilan bog'liq jihatlari chuqur tahlil qilingan. Xususan, klasterlarning tashkiliy-huquqiy mexanizmlari, shuningdek, buxgalteriya hisobi tizimida boshqaruv hisobi tamoyillarini joriy etish bo'yicha yondashuvlar ko'rib chiqilgan. Bundan tashqari, klasterlar faoliyatini samarali boshqarish, ularning prognoz ko'rsatkichlarini ishlab chiqishda boshqaruv hisobining axborot manbai sifatidagi ahamiyati, shuningdek, hisob siyosatida uslubiy asoslarni belgilash bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: klaster, boshqaruv qarorlari, boshqaruv hisobi, hisob siyosati, metodologiya.

Abstract: This article explores the cluster model as a modern approach to organizing economic activity, focusing on the integration of managerial accounting within the accounting system. It analyzes the organizational and legal mechanisms of clusters and provides recommendations on developing methodological foundations for management accounting policies. The aim is to enhance effective cluster management and improve the development of forecast indicators through reliable informational support.

Key words: cluster, management decisions, managerial accounting, accounting policy, methodology.

Аннотация: В данной статье кластерный подход рассматривается как современное решение в организации хозяйственной деятельности. Особое внимание уделено вопросам внедрения управленческого учета в систему бухгалтерского учета в условиях кластерной модели. Также проанализированы организационно-правовые механизмы функционирования кластеров и представлены рекомендации по формированию методологических основ учетной политики в части управленческого учета для эффективного управления и прогнозирования показателей деятельности кластеров.

Ключевые слова: кластер, управленческие решения, управленческий учет, учетная политика, методология.

KIRISH

Hozirgi kunda xorijiy tadqiqotlar asosida boshqaruv hisobining amaliy qo'llanishiga doir zamonaviy g'oyalarni tahlil qilish dolzarb masala hisoblanadi. Boshqaruv hisobi kelajakka yo'naltirilgan yondashuv bo'lib, unda boshqaruvchilarning asosiy e'tibori rivojlanish va raqobatdosh ustunlikka erishish maqsadida hisob siyosatida boshqaruv maqsadlariga yo'naltirilgan strategik rejalashtirish, tahlil va nazoratga qaratilgan uslubiy yondashuvlarni belgilashga qaratiladi.

An'anaviy buxgalteriya tizimida esa bu kabi yondashuvlar me'yoriy hujjatlar, ko'rsatmalar, hisob siyosati va hisob-usullarini qabul qilish orqali amalga oshiriladi. Boshqaruv hisobi bilan tashkilot tuzilmalari o'rtasidagi o'zaro aloqani tashkiliy, uslubiy va me'yoriy jihatdan qo'llab-quvvatlash masalasi korxonalarning o'zlari tomonidan mustaqil hal etiladigan masaladir.

Albatta, mamlakatimizda faoliyat yuritayotgan agro-sanoat klasterlari ko'p tarmoqli yo'nalishlarni qamrab olgan bo'lib, ularning boshqaruv maqsadlari uchun belgilangan strategik yo'nalishlari klaster manfaatlariga qaratilgan. Biroq, strategik boshqaruv qarorlarini qabul qilishda hisob, ayniqsa boshqaruv hisobi axborotlari alohida ahamiyat kasb etadi. Shu bois, hisob siyosatini ishlab chiqishda boshqaruv hisobining uslubiy asoslarini belgilash, hisob-axborot ko'rsatkichlarining aniqligini ta'minlashda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda agrosanoat tarmoqlarini isloh qilishda klasterlarni tashkil etish muhim yo'nalish sifatida belgilanib, ularning faoliyatini tartibga soluvchi huquqiy asoslar yaratildi. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentyabrdagi "Respublikada agrosanoat sohasiga yangi bozor mexanizmlarini joriy etish hamda sanoatlashgan bog' va tokzorlarni barpo qilishning qo'shimcha chora-

tadbirlari to'g'risida" PF-151-son Farmoni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 12-dekabrda "Qishloq xo'jaligida erkin bozor munosabatlarini yanada rivojlantirishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida" PF-205-son Farmoni hamda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 16-noyabrda "Paxta-to'qimachilik klasterlari faoliyatini tartibga solish chora-tadbirlari to'g'risida" PF-14-son Farmoni shular jumlasidandir.

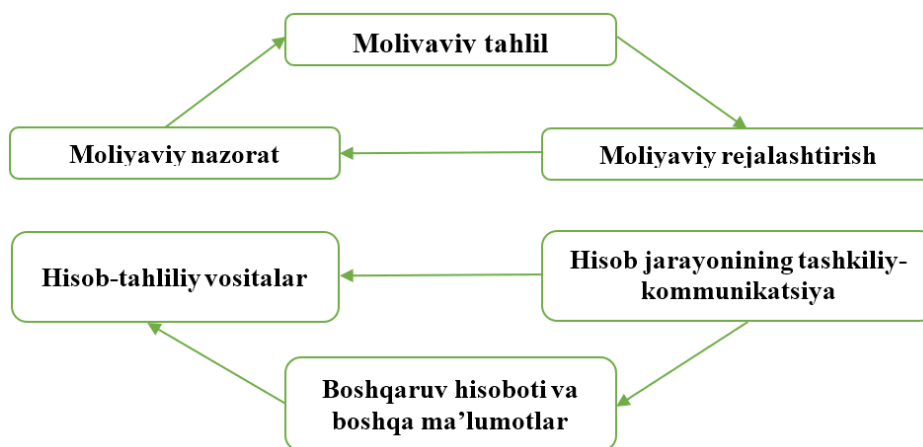
Klaster – bu qo'shilgan qiymat zanjirining barcha ishtirokchilarini (fermerlar, qayta ishlovchi korxonalar, eksportyorlar) yagona maqsad sari birlashtirgan korxonalar guruhidir. Klasterlar tizimi – xomashyo yetishtirishdan boshlab, uni qayta ishlash va tayyor mahsulotni iste'molchiga yetkazib berishgacha bo'lgan butun jarayonni o'z ichiga olgan tizimdir. Boshqacha aytganda, klaster modeli nafaqat qishloq xo'jaligi, balki sanoat va xizmat ko'rsatish sohalarini ham qamrab oladi. U zamon talablariga mos holda rivojlanish yo'nalishlarini belgilaydi va erkin, samarali mehnat qilish imkonini yaratadi. Eng muhimi, klasterlar hududlarning barqaror iqtisodiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi hamda iqtisodiy jihatdan ustuvor tarmoqlar va loyihalarni aniqlashga xizmat qiladi.

Klasterlar faoliyatining asosiy maqsadi – kam xarajat evaziga ko'proq daromad olish va moliyaviy holatni yaxshilashdir. Bu maqsadga erishishda nafaqat samarali boshqaruv tizimini yo'lga qo'yish, balki hisob ma'lumotlarining shaffofligini ta'minlash ham muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois, boshqaruv hisobining uslubiy asoslarini belgilash hisob siyosatining ajralmas tarkibiy qismidir.

Mazkur yo'nalishda qo'llaniladigan hisob-tahliliy vositalarni chuqur tahlil qilish zarur. Chunki buxgalteriya ma'lumotlari va boshqaruv hisobi registrlari tahlili asosida yaratilgan yakuniy mahsulotlar boshqaruv hisobot shakllari hamda tizimdan tashqari boshqaruv vazifalarini hal etishga qaratilgan boshqa maqsadli hisobotlardir.

Muayyan korxonaning o'ziga xos xususiyatlari va u yerda boshqaruv hisobi tizimini shakllantirishdagi individual yondashuvlar hisobga olingan holda, buxgalteriya jarayonlarini tashkiliy-kommunikatsion asosda yo'lga qo'yish zaruriyati vujudga keladi.

Quyidagi 1-rasmda boshqaruv hisobining hisob ob'ekti sifatidagi tasnifi va hisob siyosatida uni joriy etishning umumlashtirilgan jarayoni uslubiy asosda aks ettirilgan (1-rasm)

1-rasm. Hisob siyosatida boshqaruv hisobini joriy etishning umumlashtirilgan jarayoni.

Agrosanoat klasterlarida boshqaruv hisobining uslubiy asoslari hisob siyosati doirasida tashkiliy nuqtai nazardan qaralganda, bu jarayon kompleks axborot-tahliliy boshqaruv tizimi sifatida shakllanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda ma'lumotlarni to'plash, kuzatish va tizimli yondashuv asosida boshqaruv hisobi tushunchasi tadqiq qilindi. Boshqaruv hisobi maqsadlari uchun hisob siyosatining uslubiy asoslarini ishlab chiqish hamda uning rivojlanish darajasini aniqlash usullari qo'llanildi. Shuningdek, boshqaruv hisobini samarali tashkil etish maqsadida qiyosiy va tizimli tahlil hamda iqtisodiy-statistik usullardan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Agrosanoat klasterlari tomonidan sub'yektning kelajakdagi moliya-xo'jalik faoliyatini ma'lum darajada bashoratlash maqsadida prognoz ko'rsatkichlari boshqaruv hisobi tizimidagi asosiy vositalardan biri sifatida qo'llaniladi. Odatda ushbu ko'rsatkichlar 3–5 yillik muddatlarni qamrab olgan holda ishlab chiqiladi. Bunda sub'yektning moliyaviy mas'uliyat markazlari tomonidan hisobot davrlarini hisobga olgan holda prognozlar

batafsil bayon qilinishi lozim. Ular darajasida nafaqat boshqaruv maqsadlariga erishish uchun turli ko'rsatkichlar bosqichma-bosqich baholanadi, balki rejalashtirilgan ko'rsatkichlar sezilarli o'zgarishlarga olib kelgan bo'lsa, ular choraklik yoki yillik davrlar bo'yicha tuzatilishi kerak.¹

Afsuski, bugungi kunga kelib, sub'yektlarda boshqaruv hisobi maqsadlari uchun prognoz ko'rsatkichlarini tuzish bo'yicha uslubiy masalalar sohaga oid adabiyotlarda yetarli darajada yoritilmagan. Shu bilan birga, ayrim manbalarda, xususan, V.V. Pankov tomonidan prognoz ko'rsatkichlarini shakllantirishning eng ko'p qo'llaniladigan umumiy usullari bayon etilgan.

Avvalo, tarmoq va boshqaruv tashkilotining tarkibiy bo'linmalari shakllantirilishi zarur, so'ngra korxona ichida moliyaviy xarajatlar markazi joriy etilishi lozim. Ushbu tarkibiy bo'linmalar boshqaruv organlari, rahbar yoki bo'lim boshlig'i shaklida bo'lishi mumkin.

Odatda prognoz ko'rsatkichlari yo'nalishlar bo'yicha umumlantirilgan shaklda tuziladi va ular bevosita iqtisodiy faoliyatni baholash hamda moliyaviy tahlil uchun belgilangan ko'rsatkichlar to'plamiga asoslanadi. Bu ko'rsatkichlar an'anaviy balans elementlari singari ikki bo'limdan – aktivlar va passivlardan – iborat bo'ladi.

Aktivlar va passivlarning jamlangan moddalari operatsion smetalar, daromad va xarajatlar smetasi, pul mablag'lari harakati byudjeti hamda byudjet davri boshidagi ko'rsatkichlar asosida shakllantiriladi. Ushbu ma'lumotlar asosida hisobot davri yakuniga qadar tuziladigan va kutilayotgan balans ko'rsatkichlari aniqlanadi. Rejalashtirish davridagi operatsiyalar hisobga olingan holda bu ko'rsatkichlar oshishi yoki kamayishi mumkin.

Aktiv va passivlarning jamlangan moddalari, operatsion smetalar, daromad va xarajatlar smetasi, pul mablag'lari harakati byudjeti hamda prognoz balansining bajarilishi tahlili kompaniya rahbariyatiga texnologiyadagi avtomatik boshqaruv tizimlariga o'xshash og'ishlarni boshqarish mexanizmini qo'llash imkonini beradi. Bunda menejerning asosiy e'tibori prognoz ko'rsatkichlaridan sezilarli og'ishlarga ega bo'lgan ko'rsatkichlarga qaratiladi.

Shuningdek, prognoz balansining moddalari va rejalashtirilgan hamda haqiqiy qiymatlar o'rtasidagi farqlar boshqaruvning har qanday darajasida tahlil qilinishi mumkin. Korxona yoki bo'lim ma'lumotlarining o'rtacha tarmoq ko'rsatkichlaridan og'ishi ham alohida e'tiborga olinadi. Vaqt o'tishi bilan ko'rsatkichlarning tendensiyalarini aniqlash va tahlil qilish ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Boshqaruv vositasi sifatida prognoz balans ko'rsatkichlari menejerlarga nafaqat amaldagi faoliyat holatini baholash, balki belgilangan vazifalarni aniqlashtirish imkoniyatini ham beradi. Bu esa xo'jalik faoliyatini samarali muvofiqlashtirish, ichki muhitdagi o'zgarishlarga moslashish, boshqaruvdagi xatolik va suiste'molliklarning oldini olish hamda rejalar asosida qaror qabul qiluvchi mutaxassislar o'rtasida yagona fikr uyg'unligini ta'minlash imkonini beradi.

Shunday qilib, maqsadlar, strategiyalar va ularni amalga oshirish bo'yicha rejalashtirilgan tadbirlar hamda ushbu rejalarning miqdoriy ifodasi hisoblanadigan prognoz balans ko'rsatkichlari tahlil uchun zarur axborot bazasini yaratadi va iqtisodiy samaradorlik bo'yicha belgilangan yillik ko'rsatkichlarga muvaffaqiyatli erishish imkonini beradi.

Boshqaruv hisobining integratsiyalashgan tizimiga kiritilgan prognoz balans ko'rsatkichlari faqat moliyaviy ko'rsatkichlargagina asoslanmaydi. Ularning ajralmas qismi sifatida tizimdan tashqarida qayd etiladigan bir qator qo'shimcha moliyaviy bo'lmagan ko'rsatkichlar ham hisobga olinishi lozim. Ular boshqaruv qarorlariga ta'sir qiluvchi uslubiy yondashuv sifatida hisob siyosatida aks ettirilishi maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Ba'zi tadqiqotchilarning fikricha, asosiy moliyaviy moddalardan farqli o'laroq, moliyaviy bo'lmagan ko'rsatkichlar strategik xaritalarda qayd etilganligi sababli prognoz balans ko'rsatkichlarida bevosita aks ettirilmaydi. Ammo bizning fikrimizcha, prognoz balans ko'rsatkichlariga ekologik va ijtimoiy maqsadlar bilan bog'liq xarajatlarni hamda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 12-dekabrda "2030-yilgacha O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tishiga qaratilgan islohotlar samaradorligini oshirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-436-sonli qarorida² belgilangan tamoyillar asosida ekotizim samaradorligi ko'rsatkichini kiritish mumkin. Mazkur qarorda, xususan, "2023-yil 1-iyundan boshlab mahsulot ishlab chiqarishda ekologiya va atrof-muhitga ta'sirni cheklash bo'yicha qo'yilayotgan talablar asosida 'yashil sertifikatlar' tizimi joriy etiladi" deb belgilangan.

Bunda belgilanadigan strategik maqsadlar quyidagilar bo'lishi mumkin:

1. Ijtimoiy yo'nalishdagi ko'rsatkichlar:

Xodimlar ish haqining o'sishi;

Malaka oshirish dasturlari;

Mehnat unumdorligini oshirish;

Kompaniya xodimlari sodiqligini shakllantirish.

¹ Панков, В. В. Стратегический управленческий учет и теория нечетких множеств / В.В.Панков, В.Ф.Несветаев // Международный бухгалтерский учет. – 2012. – № 25 (223). – С. 15–19.

² <https://lex.uz/docs/6303230>

2. Ekologik yo'nalishdagi ko'rsatkichlar:

Chiqindilar hajmini kamaytirish;

Atmosferaqa chiqariladigan zararli moddalarni qisqartirish;

Energiya samaradorligini oshirish;

Atrof-muhitni muhofaza qilish.

Umuman olganda, boshqaruv hisobi korxona faoliyatining asosiy strategik jihatlarini ifodalovchi quyidagi besh asosiy komponentga asoslanadi: moliyaviy-iqtisodiy faoliyat, iste'molchi komponenti, ichki jarayonlar, o'sish va rivojlanish strategiyasi, hamda strategik boshqaruv funksiyalari. Ular quyidagicha tavsiflanadi:

Moliyaviy-iqtisodiy faoliyat: buxgalteriya hisobi va boshqaruv tizimining an'anaviy elementlari sifatida, korxonaning umumiy iqtisodiy salohiyatini aks ettiradi.

Iste'molchi komponenti: korxonaning raqobat muhitidagi pozitsiyasini ifodalaydi va strategik maqsadlarning iste'molchiga yo'naltirilganlik darajasini baholash imkonini beradi.

Ichki jarayonlar: mahsulot va xizmatlar sifati, texnologik jihatlar, jarayonlarning raqobatbardoshligi kabi elementlarni o'z ichiga oladi.

O'sish va rivojlanish strategiyasi: xodimlar salohiyati, innovatsion texnologiyalar, madaniy muhit va malaka kabi omillarni qamrab oladi.

Strategik boshqaruv funksiyalari: strategik tashabbuslar, rejalashtirish, tashqi va ichki muhitdagi o'zgarishlarni hisobga olish hamda manfaatdor tomonlar, raqobatchilar pozitsiyalarini baholashga yo'naltirilgan faoliyatni o'z ichiga oladi.

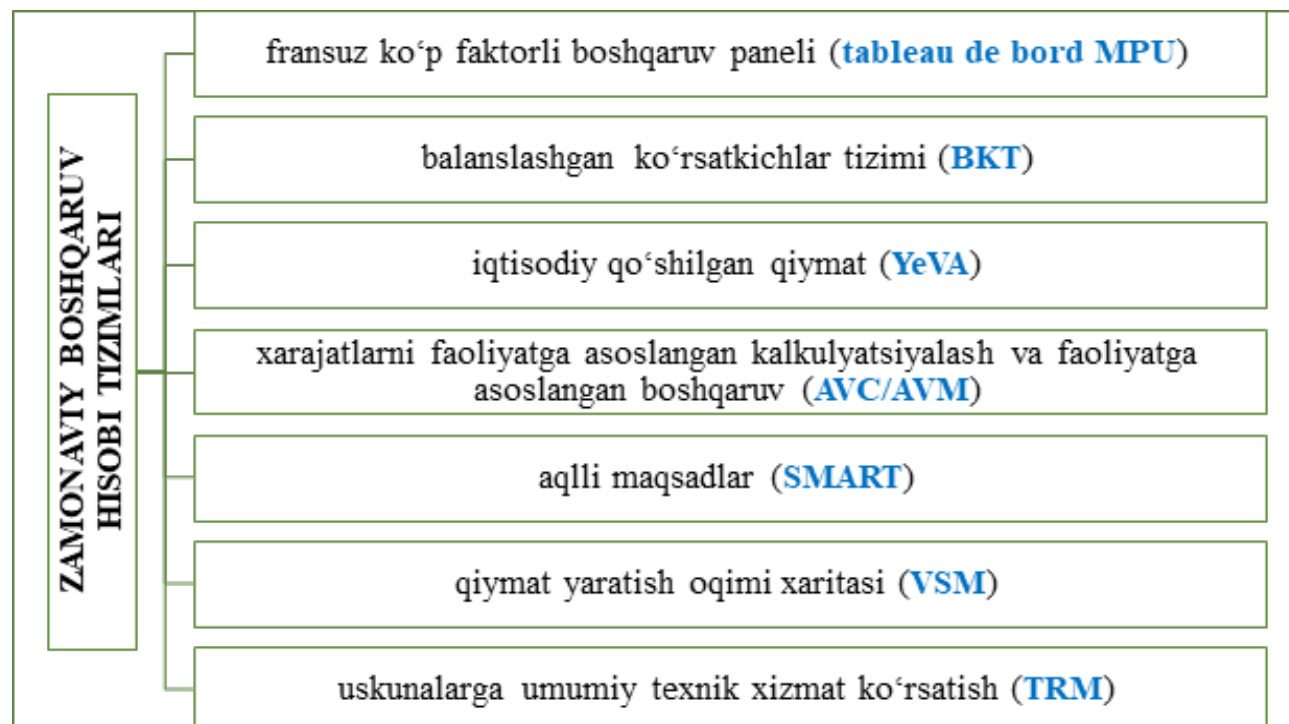
Bugungi kunda jahon amaliyotida zamonaviy boshqaruv hisobi tizimini shakllantirish bo'yicha turli uslubiy yondashuvlar mavjud bo'lib, ular orasida eng samarali deb baholangan modellardan biri 2-rasmda keltirilgan.

2-rasm. Zamonaviy boshqaruv hisobi tizimini shakllantirishning uslubiy yondashuvlari.

Keltirib o'tilgan zamonaviy usullar orqali boshqaruv hisobini shakllantirish korxonaning iqtisodiy faoliyati to'g'risida ishonchli va o'z vaqtida ma'lumot olish, resurslardan oqilona foydalanishni nazorat qilish hamda foydalanuvchilarni boshqaruv hisobi tizimi tomonidan yaratilgan ma'lumotlar bilan ta'minlash imkonini beradi. Bu esa buxgalteriya jarayonining kompleks tizimini yaratishni taqozo etadi.

Korxona keltirilgan usullardan qaysi birini o'z maqsadlari uchun belgilashda ishlab chiqarishning texnologik jihatlarini inobatga olgan holda hisob siyosatida uning uslubiy asoslarini keltirib o'tishi lozim.

Tadqiqotlar natijasida, korxonalarda boshqaruv hisobi maqsadlari uchun ishlab chiqiladigan hisob siyosati quyidagi uch bosqichdan iborat ekani aniqlangan (3-rasm).

3-rasm. Boshqaruv hisobida hisob siyosatini tashkil etish bosqichlari³

3 Tadqiqot natijalari asosida muallifi tomonidan tuzilgan.

Boshqaruv hisobini to'g'ri tashkil etish korxonaning tashkiliy va ishlab chiqarish tuzilmasiga bog'liq bo'ladi. Ishlab chiqarish jarayonining uzluksiz faoliyat yuritishini ta'minlovchi muhim omillardan biri bu boshqaruv faoliyati bo'lib, bu jarayonda menejerlar ishonchli va dolzarb axborotga ega bo'lishi zarur. Axborot ta'minoti orqali bo'limlar o'rtasidagi o'zaro aloqalar, har bir bo'limning korxona ma'muriyati oldidagi vakolat va majburiyatlari aniq belgilanadi hamda korxona maqsadlariga erishishda barcha faoliyat turlari izchilligi ta'minlanadi. Shu bilan birga, axborot tizimi korxonaning tashkiliy tuzilmasi ehtiyojlariga bo'ysunadi.

Xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatiga ta'sir etuvchi tashkiliy-huquqiy shakllarning xilma-xilligi, ijtimoiy-iqtisodiy, tarixiy, huquqiy va texnologik omillar, korporativ maqsad va vazifalar, boshqaruv vakolatlari darajalari, operativ va strategik boshqaruv ehtiyojlari boshqaruv hisobi ma'lumotlarini yig'ish, to'plash hamda qayta ishlash tizimining shakllanishida qo'llaniladigan uslubiy modellarning turli variantlarida o'z aksini topadi. Amaldagi buxgalteriya jarayonining uslubiy modeliga asoslanib, strategik boshqaruv hisobi tizimini shakllantirishda turli yondashuvlardan foydalanish mumkin.

Raqobat muhitining jadal rivojlanishi sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlar rahbariyati strategik qarorlar qabul qilish, rejalashtirish va nazorat jarayonlarida yuqori sifatli buxgalteriya va tahliliy axborot bilan ta'minlangan bo'lishi, shuningdek, zamonaviy iqtisodiy sharoitlarga mos usul va vositalar to'plamiga ega bo'lishi zarur.

Shu sababli, turli sharoitlarda qo'llaniladigan buxgalteriya hisobi va tahlil usullari umumiy tamoyillarga asoslangan bo'lsa-da, ularning amaliy qo'llanish shakli va tartibi har bir boshqaruv darajasida mavjud strategik konsepsiyaga mos ravishda tanlanadi. Agar strategik boshqaruv hisobini tashkil etish shakllari va usullari ular amalga oshirilayotgan darajaga qarab farqlansa, unda xo'jalik yurituvchi subyektning yakuniy strategiyasining samaradorligi individual raqobat strategiyalarining amalga oshirilish darajasi bilan belgilanadi.

Bugungi kunda strategik boshqaruv hisobi amaliyotda an'anaviy buxgalteriya hisobi kabi qat'iy normativlarga ega emas. Buxgalteriya hisobining bir nechta maqbul variantlari mavjudligi sababli, strategik boshqaruv hisobining aniq yo'nalishini belgilash amaliyotda murakkablik tug'dirmoqda. Shu bois, zamonaviy buxgalteriya hisobi konsepsiyasini shakllantirishda strategik boshqaruv hisobining maqsadlari va yo'nalishlarini aniqlab olish dolzarbligicha qolmoqda.

Albatta, buxgalteriya hisobining umumiy maqsadlariga xizmat qiluvchi universal tamoyillar majmui mavjud. Amaliy nuqtayi nazardan, bunday tamoyillarni tatbiq etish buxgalteriya tizimining boshqa barcha elementlariga nisbatan izchil va o'zgarmas bo'lib qoladi. Boshqaruv hisobining kontseptual o'ziga xosligi esa buxgalteriya hisobining boshqa turlarida qo'llanilmaydigan asosiy tamoyillar bilan bog'liq. Boshqaruv hisobining bunday tamoyillari xorijiy tadqiqotchilar tomonidan yetarli darajada o'rganilgan va batafsil bayon etilgan.

Hozirgi kunda xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatida strategik yondashuv tashqi omillar (sharoitlar) va ichki imkoniyatlar (resurslar) kombinatsiyasiga asoslanadi. Shu sababli, rahbariyat tomonidan strategik pozitsiyani aniqlash va faoliyatning keyingi yo'nalishlari bo'yicha qaror qabul qilishda boshqaruv hisobi doirasida shakllantirilgan tahliliy ma'lumotlarga asoslangan strategik ko'rsatkichlar muhim ahamiyat kasb etadi. Boshqaruv qarorlari tizimini shakllantirishda bitta usul yoki manbaga tayanish yetarli emas. Ma'lumotlarning ko'p qirraliligi nuqtai nazaridan turli xil metodologiyalarning uyg'unlashuvi talab etiladi.

Amaliyotda boshqaruv hisobi doirasida bunday metodologik sintez turli darajadagi mutaxassislarining hamkorligi, bo'lim va bo'linmalar o'rtasidagi uslubiy muvofiqlik, ma'lumot almashinuvi va usullar integratsiyasi orqali amalga oshiriladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Boshqaruv hisobining zamonaviy amaliyotida korxonalar foydalanadigan eng muhim vositalardan biri – bu strategik maqsadlarni samarali boshqarish va amalga oshirishga xizmat qiluvchi kompleks samaradorlik ko'rsatkichlaridir. Ushbu ko'rsatkichlardan foydalanish kompaniya faoliyatidagi muammoli yo'nalishlarni aniqlash, rivojlanish va takomillashtirish imkoniyatlarini baholashga imkon beradi.

Kompleks samaradorlik ko'rsatkichlari kompaniyaning hozirgi holatini tahlil qilish va kelajak strategiyasini rejalashtirishda foydalaniladigan, uning iqtisodiy va tashkiliy potensialini ifodalovchi ma'lumotlar majmuidir. Ular strategik boshqaruv hisobi tizimini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Biz tomonidan taklif etilayotgan umumiy yondashuv prinsiplariga ko'ra, iqtisodiy samaradorlik ko'rsatkichlari ko'p qirrali axborotlarni – moliyaviy va nomoliyaviy ma'lumotlarni yig'ish, tahlil qilish va taqdim etishga yo'naltirilgan bo'lishi lozim. Agar barqaror rivojlanish ko'rsatkichlarini baholash xo'jalik yurituvchi subyektning iqtisodiy imkoniyatlarini aks ettiruvchi moliyaviy ma'lumotlar to'plamiga asoslangan bo'lsa, u holda moliyaviy ko'rsatkichlarni baholash quyidagi bloklar doirasida amalga oshirilishi kerak:

- boylik holatini baholash;
- moliyaviy barqarorlik va likvidlikni tahlil qilish;
- tadbirkorlik faoliyatining samaradorligi;
- bozor ko'rsatkichlari va innovatsion faoliyat natijalari;

moliyaviy va nomoliyaviy ko'rsatkichlar asosida baholangan kompleks tahlil.

Masalan, ilmiy tadqiqotlar samaradorligi joriy qilingan patentlar soni orqali, ishlab chiqarish samaradorligi – amaliyotga joriy etilgan innovatsiyalar darajasi orqali, mehnat resurslaridan samarali foydalanish esa xodimlar malakasi va kasbiy mahoratini oshirish ko'rsatkichlari orqali baholanadi.

Yuqoridagilardan kelib chiqib, boshqaruv hisobi konsepsiyasining barcha asosiy tamoyillari xo'jalik yurituvchi subyektda kechayotgan jarayonlar va qabul qilingan qarorlar bilan bevosita bog'liq ekanligi haqida xulosa qilish mumkin.

Shunday qilib, boshqaruv hisobi bo'yicha amaldagi qoidalarni yangilash va kengaytirish, ularni boshqaruv nazariyasi va amaliyotidagi eng so'nggi yutuqlar asosida boyitish, ma'lumotlarni guruhlashning turli usullaridan bir vaqtda foydalanish kabi yondashuvlar orqali amalga oshiriladi. Shu bilan birga, rekonstruksiya qilingan modul va innovatsion rivojlanish moduli doirasida boshqaruv maqsadlariga xizmat qiluvchi buxgalteriya hisobini tashkil qilish, tahliliy axborotni tayyorlash va uni tahlil qilish jarayonida, hisob siyosatida boshqaruv hisobi uchun mo'ljallangan uslubiy asoslarni joriy etish dolzarb ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi "O'zbekiston – 2030" Strategiyasi to'g'risida"gi PF-158-sonli farmoni. <https://lex.uz/ru/docs/6600413>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 16-noyabrdagi "Paxta-to'qimachilik klasterlari faoliyatini tartibga solish chora-tadbirlari to'g'risida" PF-14-sonli farmoni. <https://lex.uz/ru/docs/-5731033>
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 12-dekabrdagi "2030-yilgacha O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tishiga qaratilgan islohotlar samaradorligini oshirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-436-sonli qarori. <https://lex.uz/docs/6303230>
4. Панков, В. В. Стратегический управленческий учет и теория нечетких множеств / В.В. Панков, В.Ф. Несветайлов // Международный бухгалтерский учет. – 2012. – № 25 (223). – С. 15–19.
5. Bromwich, M. Management Accounting Research: 25 Years On // Management Accounting Research / M. Bromwich. – 2016. – Vol. 31. – P. 1–9.
6. Langfield-Smith, K. Strategic Management Accounting: How Far Have We Come in 25 Years? / K. Langfield-Smith // Accounting, Auditing & Accountability Journal. – 2008. – No. 21(2). – P. 77–79.
7. Toshpulatov A.Sh. Enhancing Cost Accounting Based on International Financial Reporting Standards. American Journal of Management Practice, Vol. 2, No. 1 (Jan, 2025). E-ISSN: 2997-934X. <https://semantjournals.org/index.php/AJMP/article/view/1487/1194>
8. <https://www.agro.uz/agroklasterlar-va-kooperatsiyalar/#1627303540327-5870b9c2-be30>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
